

PREEK DOOR DE WEEK

Een tollenaar

[Lukas 19:1-10](#) (NBV21)

*Geraakt &
Geroepen*

Een tollenaar

Ik heb je bij je naam geroepen

*“Welnu, dit zegt de Heer, die jou schiep, Jakob, die jou vormde, Israël:
Wees niet bang, want Ik zal je vrijkopen, Ik heb je bij je naam geroepen, je bent van Mij!
Moet je door het water gaan – Ik ben bij je; of door rivieren – je wordt niet meegesleurd.
Moet je door het vuur gaan – het zal je niet verteren, de vlammen zullen je niet verschroeien.
Want Ik, de Heer, ben je God, de Heilige van Israël, je redder.
Voor jou geef Ik Egypte als losgeld, Nubië en Seba ruil Ik in tegen jou.
Jij bent zo kostbaar in mijn ogen, zo waardevol, en Ik houd zo veel van je
dat Ik de mensheid geef in ruil voor jou, ja alle volken om jou te behouden.”* ([Jesaja 43:1-4](#))

Bij het lezen van het Bijbelgedeelte over Zacheüs moest ik direct denken aan het gedeelte in Jesaja 43, en dan met name het stukje: *“Ik heb je bij je naam geroepen”*. In Jesaja 43 spreekt God tot Jakob, tot Israël, net zoals Jezus ook tot Zacheüs spreekt. ([Lukas 19:1-10](#)) Ze worden allebei bij hun naam geroepen: een persoonlijke boodschap van God voor hen.

Die persoonlijke boodschap is er niet zomaar één. God zegt tegen Jakob/Israël dat Hij hem gemaakt heeft, dat Hij altijd bij hem is, dat hij op God mag vertrouwen en dat God van hem houdt.

Jezus heeft een vergelijkbare boodschap voor Zacheüs: Jezus ziet Zacheüs staan en laat merken dat hij waardevol is, ondanks wat andere mensen zeggen of denken. Het lijkt alsof zowel Jakob als Zacheüs in hun persoonlijke boodschap precies te horen krijgen wat hen het diepst raakt in hun hart. En juist op die plek wil Jezus ook bij ons geworteld zijn.

Is het Bijbelgedeelte over Jakob of het Bijbelgedeelte over Zacheüs herkenbaar voor je? Wat is jouw verhaal? En hoe heeft God jou geroepen? Hoe zou Gods persoonlijke boodschap voor jou geformuleerd zijn?

Of ben je wellicht zoekende en heb je nog niet ervaren dat God ook jou bij je naam roept, jou kent, altijd bij je wil zijn en van je houdt? Welke stap zou je dan kunnen zetten?

Gebedssuggestie

Heer, U roept ons bij onze naam, heel persoonlijk. Wilt U ons helpen om stil te zijn en te luisteren?

Een tollenaar

Kom uit je boom

Zacheüs kwam meteen naar beneden en ontving Jezus vol vreugde bij zich thuis. Allen die dit zagen, zeiden morrend tegen elkaar: “Hij is het huis van een zondig mens binnengegaan om onderdak te vinden voor de nacht.” ([Lukas 19:7](#) NBV21)

We zongen graag een liedje over Zacheüs toen we op zondagsschool zaten. Nu denk ik dat dit verhaal bij kinderen zo aanspreekt, omdat ze ook graag in bomen klimmen en vaak tegen grote mensen moeten opkijken.

In de omgang met kinderen heb ik geleerd om op ooghoogte te komen. Het is niet erg dat kinderen wat moeten opzien tegen volwassenen, maar het misstaat geen mens om door de knieën te gaan en oog te hebben voor een ander. Zolang je dan maar niet op een neerbuigende of betuttelende toon gaat spreken. Bedenk dat kinderen volgens Jezus centraal staan in zijn Koninkrijk.

Hoe doet de Heer dat zelf? Hij had die boom met Zacheüs gemakkelijk voorbij kunnen lopen. Geen mens zou dat vreemd gevonden hebben, Zacheüs al helemaal niet. Maar Jezus keek naar hem op. Een nieuwe ervaring voor de kleine tollenaar!

“Zacheüs, kom vlug naar beneden, want vandaag moet Ik in uw huis verblijven.”

Waarom ‘moest’ Jezus bij Zacheüs verblijven? Waarschijnlijk voor Zacheüs zélf – Jezus vond hem belangrijk genoeg. Maar misschien ook wel voor alle omstanders die dit maar niets vonden. Let op, er staat dat zij dachten dat Jezus onderdak voor de nacht wilde. Mogelijk heeft Zacheüs in zijn ijver om een goede indruk te maken ook wel een slaapmatje voor de Heer uitgerold, maar dat vertelt Lucas niet.

Als je een klein persoon onderschat, dan ga je dingen vertellen die hij of zij allang weet. Je gaat misschien ook in een taaltje praten waaruit blijkt dat je geen hoge dunk van hem of haar hebt. Niets van dat alles bij Jezus. Opmerkelijk genoeg nodigt Jezus zichzelf uit en weet Zacheüs niet hoe snel hij uit zijn boom moet klauteren. Zonder dat hem een verwijt is gemaakt, begint hij over compensatie voor mensen die hij benadeeld zou kunnen hebben. En Jezus noemt hem vervolgens ‘een zoon van Abraham’.

Kom uit je boom. Je bent niet te verheven om te knielen. Kom uit je boom, je hoeft jezelf niet te verbergen of excuses aan te bieden voor het feit dat je bestaat. Jezus heeft je allang gezien en Hij is gekomen om ook jou te redden.

Een tollenaar

Verschoppelingen kunnen het bij Jezus best ver schoppen

Allen die dit zagen, zeiden morrend tegen elkaar: 'Hij is het huis van een zondig mens binnengegaan om onderdak te vinden voor de nacht.' Maar Zacheüs was gaan staan en zei tegen de Heer: 'Luister, Heer, de helft van mijn bezittingen zal ik aan de armen geven, en als ik iemand iets heb afgeperst, zal ik het viervoudig vergoeden.' Jezus antwoordde: 'Vandaag is dit huis redding ten deel gevallen, want ook deze man is een zoon van Abraham. De Mensenzoon is gekomen om te zoeken en te redden wat verloren was.' ([Lukas 19:7-10](#)).

Onze preekserie gaat over gewone mensen die 'levende stenen' zijn geworden in de bouw van Gods Koninkrijk. Ik zeg 'geworden' want je wordt niet als levende steen geboren. Levende stenen kunnen wel een voorbeeld zijn, maar eenieder heeft daarin toch zijn eigen stap te zetten. Vorige week een vrouw die door de mensen uit de stad als een zondares was bestempeld. Deze week een tollenaar, een soort belastingambtenaar. Ook die kreeg het stempel 'zondig mens' mee. Door allen die zagen dat Jezus, de Rabbi, de Zondeloze, bij hem thuis kwam. Twee totaal verschillende mensen kregen hetzelfde stempel opgedrukt en konden daar eigenlijk weinig tegenin brengen. Want wie kan nou zeggen dat ie geen zondaar is, dat ie feilloos is, nooit fout zat of zit?

Ik herinner me een TV-reclame. Stuk voor stuk kwamen pinda's op een lopende band langs een medewerker die op iedere pinda een stempel zette. Het was reclame, dus iedere pinda kreeg een 'oké'. De beoordelaars van de zondares en de tollenaar deden niet aan reclame, maar blijkbaar wel aan stempelen: niet oké, zondig, fout, hoort niet bij ons, uit ons beeld graag. Hoe heerlijk – ook voor jou en mij – dat Jezus *juist* is gekomen om wat verloren is terug te brengen naar waar ons leven voor bedoeld is.

De zondares en de tollenaar zetten een stap. Allebei anders, maar Jezus was er voor hen, nam de tijd en gaf hen precies wat ze nodig hadden om te worden wat God voor hen op het oog had. Als je die stap zet – en dat is niet veranderd(!) – leidt dat tot een ander leven. Zinvoller, vreugdevoller ook. De tollenaar was zo verheugd dat hij besloot fors te gaan delen, terwijl hij bekendstond als iemand die altijd bezig was om te vergaren. En gezien de mening van de omstanders was hij daarbij waarschijnlijk niet erg coulant of barmhartig geweest. Maar hij werd totaal anders, een voorbeeldgeval van: *'het is zaliger te geven dan te ontvangen'*, zoals we deze woorden van Jezus lezen in [Handelingen 20:32-38](#). Toen we vandaag onze kleindochter van 7 wilde meegeven dat je gelukkiger kunt worden door te géven, kon ze dat niet begrijpen. Ze lachte, dacht dat het een grap was. Het gaat ook zo in tegen ons menselijke 'ik'. Velen leggen het uit als: 'Het is zaliger te *kunnen* geven dan te *moeten* ontvangen'. Dat is logischer, maar Jezus heeft het over iets wat past in een ander leven. De tollenaar laat zien dat de echte vreugde niet zit in het *hèbben van dingen*, maar veel meer in het God en mensen *dienen met dingen*. Dat kan geld of goed zijn, maar net zo goed ook tijd of aandacht, of er zijn voor de ander. Wat je maar hebt en wat past bij wat Jezus ons voorleefde met zijn Evangelie, zijn Blijde boodschap. Voor ons en de ander.

Wat is in jouw leven anders dan wat in de wereld gewoon lijkt? Hoe komt dat en ervaar je dat ook als gewoon, goed of vreugdevol? Kost het je moeite om dat in de loop van de tijd vol te houden of wordt het juist steeds meer 'gewoon deel van wie je bent' (in Christus)?

Een tollenaar

Hoopvolle toekomst

Hij wilde Jezus zien, om te weten te komen wat voor iemand het was, maar dat lukte hem niet vanwege de menigte, want hij was klein van stuk. Daarom liep hij snel vooruit en klom in een vijgenboom om Jezus te kunnen zien wanneer Hij voorbijkwam. Toen Jezus daar langskwam, keek Hij naar boven en zei: "Zacheüs, kom vlug naar beneden, want vandaag moet ik in jouw huis verblijven." Zacheüs kwam meteen naar beneden en ontving Jezus vol vreugde bij zich thuis. ([Lukas 19:3-6](#))

Een moeder van een van mijn leerlingen getuigde een paar jaar geleden van haar ontmoeting met Jezus. Hij verscheen aan haar in een droom. Toen haar man ook op een bijzondere manier tot geloof kwam, konden zij niet anders dan hun land ontvluchten omdat volgelingen van Jezus daar vervolgd worden. Zij lieten huis en haard achter, maar gingen, dankzij hun geloof in Jezus, een hoopvolle toekomst tegemoet. Deze moeder bemoedigt nu dagelijks duizenden heimelijke medechristenen online in haar moedertaal.

Toen mijn broer jaren geleden de gevangenis in moest vanwege drugsgelateerde diefstallen, gaf een beeltenis van Jezus in zijn cel misschien wel de doorslag. Het was het zoveelste teken dat Jezus zijn handen naar hem uitstreekte. Mijn broer kwam tot levend geloof in Jezus, wat hem hielp van zijn verslaving af te kicken. Zijn leven dat gedoemd leek te mislukken, veranderde door Jezus in een verslavingsvrije weg richting een hoopvolle toekomst.

Onwillekeurig denk ik aan mijn eigen verhaal met Jezus. Ik zie me nog zitten in mijn huiskamer kijkend naar een uitzending van een Paasdienst van De Meerkerk. 'De prijs is al betaald', zei een actrice in een dramastuk dat 'Aan de hemelpoort' heette. Het raakte me, die woorden over Jezus die aan het kruis de prijs voor eenieder betaalde. Ook voor mij. Ik zag mijn leven toentertijd als behoorlijk zinloos. Het veranderde in een zinvol bestaan samen met God, op weg naar een hoopvolle toekomst.

Ik vraag me af welk getuigenis Zacheüs zou geven. Hij moet wel volkomen overdonderd zijn geweest dat Jezus uitgerekend bij hem wil overnachten. Nog bijzonderder is dat Hij hem bij zijn naam noemt. En waar Zacheüs waarschijnlijk helemaal niet op gerekend had, was dat hij in een mum van tijd een ander mens zou worden. Misschien is zijn getuigenis niet veel meer dan: 'Hij zag mij wél en kende mijn naam. Ik heb een hoopvolle toekomst'.

Welk getuigenis geef jij? Wat heeft Jezus gedaan met jouw leven? Eén ding is zeker: Hij gaf jou net als Zacheüs een hoopvolle toekomst.

Een tollenaar

De missie onderstreept

“De Mensenzoon is gekomen om te zoeken en te redden wat verloren is.” ([Lukas 19:10](#))

Als iemand afscheid van het leven moet nemen, worden de prioriteiten vaak anders. Dingen die hij/zij vroeger belangrijk vond, vallen weg en andere dingen komen bovenaan de lijst. Vaak is dat meer tijd besteden aan familie en vrienden. En ook zeggen zij vaak nog eens wat ze in het leven belangrijk vonden.

Het verhaal van Zacheüs staat in een van de laatste hoofdstukken van Lukas. Jezus is aan zijn laatste reis begonnen, op weg naar Jeruzalem waar Hij ter dood gebracht zal worden. ([Lukas 9:51](#)) Het lijkt erop dat in die laatste hoofdstukken de weerstand van de Farizeeërs en Schriftgeleerden steeds groter wordt en Jezus nog eens nadrukkelijk uitlegt waarvoor Hij gekomen is. Dat deed Hij, zoals vaak in zijn onderwijs, aan de hand van gelijkenissen en zijn daden.

De Farizeeërs berispen Hem steeds dat Hij omgaat met tollenaars en zondaars. ([Lukas 15:2](#)) Zij morden onder elkaar en in het verhaal van Zacheüs lees je dat ook het publiek mort: *“Hij is het huis van een zondig man binnengegaan om onderdak te vinden.”* ([Lukas 19:7](#)) Je ziet de weerstand tegen Hem toenemen, Hij voldoet niet aan hun verwachtingspatroon. Zochten ze een aanleiding om Hem te doden?

Daarentegen zie je dat Jezus steeds duidelijker uitlegt waarvoor Hij gekomen is. In [Lukas 15](#) lezen we drie verhalen over dat wat verloren was: het zijn de gelijkenissen over het verloren schaap, de verloren penning en de verloren zoon. Direct na de afwijzing die Jezus kreeg van de Farizeeërs ([Lukas 15:2](#)). Ook in het verhaal van Zacheüs zegt Jezus - tegen al het gemor in - : *“De Mensenzoon is gekomen om te zoeken en te redden wat verloren is.”* ([Lukas 19:10](#))

In [Lukas 16:16](#) onderstreept Jezus dat nog eens met de woorden: *“De Wet en de Profeten gaan tot Johannes; sindsdien wordt het Koninkrijk van God verkondigd, en iedereen wordt met klem genodigd binnen te gaan.”*

Hoe moesten ze in dat Koninkrijk komen, als verlorene, als zondaar? Dat maakt Jezus duidelijk in het verhaal van Zacheüs, een tollenaar. Eerder in het Evangelie had Jezus ‘de Farizeeër en de tollenaar’ tegenover elkaar gezet in een gelijkenis. De Farizeeër kwam als rechtvaardige en de tollenaar als zondaar, we lezen het in [Lukas 18:9-14](#). Jezus eindigt dit verhaal met: *“Ik zeg jullie, hij (de tollenaar) ging naar huis als iemand die rechtvaardig is in de ogen van God. Want wie zichzelf verhoogt zal vernederd worden, en wie zichzelf vernedert zal verhoogd worden.”*

Ook ons nodigt Jezus uit te komen tot zijn Koninkrijk, om binnen te gaan in Zijn Rijk. Wat nodig is, is een nederige, ontvankelijke houding.

Gebed uit Opwekking 763:

O mijn Heer, ik heb U nodig: elk moment, zo nodig.

U pleit voor mij, U spreekt mij vrij. O God, ik heb U nodig.

zaterdag 14 oktober 2023

Afgelopen zondag sprak Remy Splinter in deel 3 van de preekserie 'Levende stenen' over [Lukas 19:1-10](#) (NBV21). Titel: Een tollenaar.

In de preekserie kijken we naar 'afgekeurde stenen' die een ontmoeting hebben met Jezus en geraakt worden door Zijn liefde. Het zijn 'gewone' mensen die Jezus op het oog heeft. Ook met de jongeren zitten we in een soortgelijke preekserie over ontmoetingen met Jezus en veel van dezelfde passages zullen daar worden behandeld.

Afgelopen zondag stonden we stil bij de welbekende tollenaar Zacheüs. Een rijke man met status, maar tegelijkertijd een gehate tollenaar. Iedere menselijke indeling van mensen, wie wel en wie niet bij God horen, schiet tekort, zo blijkt. Vandaag de dag worden veel mensen gecancelled en afgekeurd, simpelweg omdat ze bij een bepaalde groep (zouden) horen. Maar Jezus heeft oog voor het individu, Hij ziet ook Zacheüs zitten, verborgen in de vijgenboom.

Wie zoekt wie? Het lijkt alsof Zacheüs op zoek is naar Jezus, maar het is (ook) andersom. Jezus is gekomen om te zoeken en te redden wat verloren was!

Jezus biedt Zacheüs aan om langs te komen en Zacheüs reageert vol vreugde! Maar het bleef niet bij vreugde, het resulteerde uiteindelijk ook in gehoorzaamheid. De innerlijke verandering in zijn hart werd zichtbaar in zijn voornemen de helft van zijn bezittingen aan de armen te geven en waar hij anderen afgeperst zou hebben, dat viervoudig te vergoeden.

Wanneer Jezus Zichzelf openbaart ([Lukas 10:21-22](#)), dan leidt dat tot een veranderd hart en een veranderd leven. Daarom zegt Jezus dat redding is gekomen in Zacheüs' huis. Het reddingswerk van Jezus is compleet wanneer we niet alleen een ontmoeting hebben met Jezus, maar wanneer we ons bekeren en ons aan Hem onderwerpen. De volgorde is belangrijk en essentieel voor het Evangelie. We veranderen en gehoorzamen niet zodat we Zijn liefde kunnen verdienen, maar Hij heeft ons lief nog voordat we iets gepresteerd hebben. Daardoor gaat alles in een ander daglicht staan, en dus ook je geld, je bezittingen, je tijd, je aandacht, je gaven en talenten, etc.

Als Jezus Zichzelf ook uitnodigt in ons huis te komen en wij Hem met vreugde ontvangen, dan mogen ook wij zeggen dat 'vandaag redding ons ten deel is gevallen'.

Een van de PddW-schrijvers van deze week vroeg zich af welk getuigenis Zacheüs zou hebben gegeven over de ontmoeting met Jezus en de verandering die dat teweegbracht; misschien iets als: 'Hij zag mij wél en kende mijn naam. Ik heb een hoopvolle toekomst'. Welk getuigenis geef jij? Wat heeft Jezus gedaan met jouw leven? Eén ding is zeker: Hij gaf jou net als Zacheüs een hoopvolle toekomst.

Voor meer: zie de Preek door de Week+ van 8 oktober 2023 op de website.

Morgen, 15 oktober, deel 4 van de serie 'Levende stenen'.

Bijbelgedeelte: [Johannes 21:1-14,20-25](#), titel: Een visser (Johannes).

De dienst is ook te zien en mee te beleven via de livestream op www.meerkerk.nl

GELOVEN BEGINT THUIS

De **Meerkids** en de jongeren van **X-pact** zijn van harte welkom in hun **eigen diensten**. Voor de programma's van Meerkids morgen: zie de Weekinfo van 13 oktober. De **Meerkids door de Week** ligt zondag geprint bij de uitgang. En je vindt hem ook digitaal in de Weekinfo.

Meerkerk

Als baptistengemeente neemt De Meerkerk de Bijbel als grondslag voor het leven. Zij gelooft dat het mooiste cadeau dat de mens ooit ontving, is dat God zélf – in Jezus Christus – naar de aarde kwam. Door zijn lijden, sterven en opstanding kunnen wij leven als bevrijde mensen in een open relatie met God en met elkaar.

Missie

We zijn een gemeenschap van mensen die geraakt zijn door de liefde van Jezus Christus. We weten ons geroepen Hem samen te volgen en van Zijn liefde te getuigen.

Activiteiten

Daarvoor zijn tal van activiteiten ontwikkeld voor alle leeftijden, waaronder de wekelijkse samenkomsten op zondagochtend om 10:00 uur.

Voor wie meer wil weten over het christelijk geloof organiseert De Meerkerk drie keer per jaar een Alpha Cursus. Kom je al een tijdje in de gemeente en wil je meer weten over De Meerkerk? Volg dan de Beta Cursus, ook die wordt drie maal per jaar gehouden. Voor meer informatie over de cursussen en je aanmelden, zie de website.

Kerkelijk centrum en correspondentie-adres:

Bennebroekerweg 515, 2132 MD Hoofddorp; tel: (023) 562 65 63

U kunt ook **corresponderen** via e-mail: info@meerkerk.nl

webadres: www.meerkerk.nl

Kantoor:

Bennebroekerweg 517, 2132 MD Hoofddorp; tel: (023) 563 58 72

IBAN NL07 ABNA 0456 1173 26 RSIN 802147306

Preek door de week en PddW⁺ dagelijks per e-mail ontvangen?

Via onze website kun je je eenvoudig aanmelden voor deze service. In deze digitale versie kun je ook direct doorklikken naar de behandelde bijbelgedeeltes, om deze (uitgebreider) in de Bijbel door te lezen.

Of beluisteren via podcast? De Preek door de Week is van maandag tot en met vrijdag ook te beluisteren via de podcast. Je vindt 'm op Spotify, Apple podcast en Google podcast.